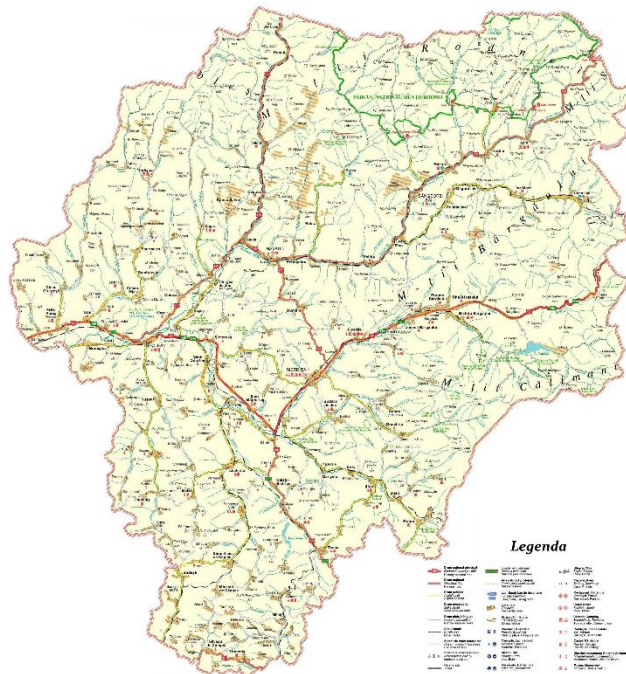

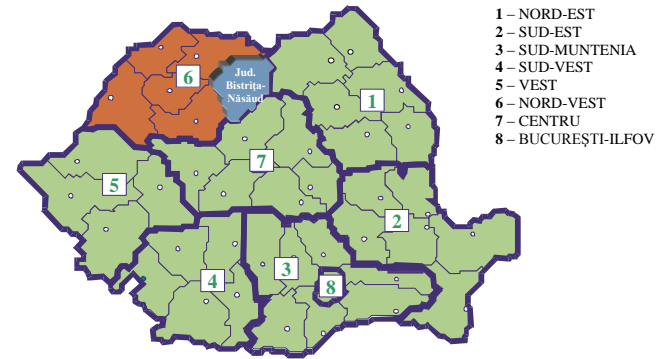
Județul Bistrița-Năsăud

Localizare

Județul Bistrița-Năsăud este situat în nordul României, în partea de nord-est a Transilvaniei, între paralelele 46°48' și 47°37' latitudine nordică și meridianele 23°27' și 25°36' longitudine estică, învecinându-se cu județele: Cluj la vest, Mureș la sud, Suceava în est și Maramureș la nord. Județul Bistrița-Năsăud constituie una din unitățile administrativ-teritoriale ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (Transilvania de Nord).

Harta administrativă a județului Bistrița-Năsăud

Poziția județului Bistrița-Năsăud pe harta României

Suprafața județului este de 5355 km², reprezentând 2,24% din suprafața țării și 15,68% din suprafața Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (km²) și înglobează zona de contact a Carpaților Orientali cu Podișul Transilvaniei, respectiv bazinul superior al Someșului Mare cu afluenții săi, precum și o mică porțiune din bazinul mijlociu al Mureșului. Județul avea în 2012 un număr de 316014 locuitori, în scădere cu 0,38% față de anul 2009, din care 118931 populație urbană (37,63%). Populația tânără sub 19 ani în anul 2012 reprezintă 22,71% din total populație (71781 locuitori), din care aproximativ o treime locuiește în orașele și municipiile din județ. Reședința județului este municipiul Bistrița, a cărei primă atestare documentară datează din anul 1264, fiind un vechi burg german și un valoros centru istoric.

Economia județului Bistrița-Năsăud este preponderent industrial-agrară, specializată în industria construcțiilor de mașini, echipamente și aparate electrice, industria metalurgică, industria alimentară și textilă. Agricultură este o ramură de bază în economia județului, cu peste jumătate din populația ocupată.

Infrastructura de transport și utilități

Județul Bistrița-Năsăud dispune de o rețea de drumuri publice în lungime totală de 1581 km (2011) dintre care 321 km reprezintă drumuri naționale. Din totalul drumurilor publice 380 km sunt drumuri modernizate în anul 2010, iar 369 km sunt drumuri modernizate în anul 2011, în majoritate porțiuni ale unor șosele de interes național și internațional (289 km drumuri naționale la nivelul anului 2011). În interiorul județului, legăturile sunt asigurate de 1279 km de drumuri județene și comunale (2012), dintre care 83 km sunt modernizate, iar pe 404 km sunt acoperite cu îmbrăcămînți ușoare.

Densitatea rețelei rutiere a județului Bistrița-Năsăud este de 29,5 Km/ Km² (2011). Acest nivel al densității rețelei rutiere plasează județul Bistrița-Năsăud la puțin sub nivelul la care se afla media națională în anul 2011 (35,1 km/ km²). Analiza densității drumurilor de toate categoriile pune în evidență diferențe notabile între diversele zone ale județului. Diferențe majore apar însă comparativ cu diferitele regiuni dezvoltate din centrul și vestul Europei.

Rețeaua de căi ferate care traversează județul Bistrița-Năsăud măsoară o lungime de 285,251 km, din care 179,627 km (161,527 km – linii simple și 18,100 km – linii duble) sunt electrificate, iar 105,624 km sunt linii ferate simple neelectrificate. Având o densitate de 59,8 km de cale ferată la 1.000 km², județul Bistrița-Năsăud nu ajunge la nivelul statelor europene dezvoltate (Germania – 119,6 km la 1.000 km², Belgia – 110,8 km la 1.000 km²). Rețeaua de distribuție a apei potabile din mediile urbane măsoară, 466,8 km (anul 2011), iar cea din zonele rurale are o lungime totală de 553,4 km (anul 2011). Numărul localităților cu instalații de canalizare publică, la nivelul județului Bistrița-Năsăud, este de 13 (anul 2011), lungimea totală simplă a conductelor de canalizare măsurând 427,2 km.

La nivelul județului Bistrița-Năsăud, lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale a crescut de la 639 km cât măsura în anul 2009 la 691,6 km în anul 2011, în timp ce numărul localităților în care se distribuie gazele naturale a crescut la 59 de localități, dintre care 1 municipiu și 2 orașe.

Analiza SWOT pe *infrastructura de transport* arată că situația actuală este foarte critică pentru a susține adecvat turismul și dezvoltarea industrială în județ, mai ales în zona rurală. Cu prioritate trebuie puse în practică mai multe proiecte, precum ar fi: legarea sudului și nordului județului prin zona montană, realizarea unui terminal multimodal în Bistrița, realizarea unui mini-aeroport în Bistrița și rezolvarea tuturor căilor de acces rutiere în zonele turistice rurale, dezvoltarea căii ferate pentru conectarea municipiului Bistrița la cursele de trenuri care ajung în capitală. În plus, trebuie aplicate și proiecte suport, precum ar fi cele referitoare la instruirea resursei umane de specialitate în sisteme de transport inteligent, reabilitarea căilor ferate principale etc.

În ceea ce privește *transportul public local*, pe global problemele nu sunt critice, însă o prioritate ar fi crearea pistelor pentru biciclete atât în orașe, cât și între localitățile județului, în special înspre zonele cu potențial turistic. De asemenea, ar putea fi valorificate oportunitățile de finanțare pentru a crea un parc de vehicule pentru transportul public în zonele turistice.

Dacă ne raportăm la *infrastructura de utilități*, problemele pot deveni critice dacă nu se intervine corespunzător în anii următori. O prioritate ar fi rezolvarea cât mai rapidă a rețelei de canalizare, precum și îmbunătățirea sistemelor de epurare a apelor gospodărești în zonele rurale. De asemenea, trebuie să intre în planul de priorități proiectele de stopare a poluării râurilor cu ape reziduale și menajere. În ceea ce privește *indicele global pe transport și utilități* la nivelul județului, acesta are valoarea $IG_{TU} = 0,93$, lucru care arată că situația nu este încă critică dar în câțiva ani poate deveni critică dacă lucrurile stagnează.

Mediul

Conform datelor furnizate de Agenția pentru Protecția Mediului, pentru perioada 2010- 2011, se evidențiază o tendință generală, la nivelul județului, de scădere a emisiilor de poluanți în atmosferă, fie că vorbim de gazele care influențează efectul de seră (ex. CO₂ , N₂O, CH₄) sau diferite pulberi rezultate în urma activităților de construcție. În 2012 suprafața de spațiu verde raportată la populația urbană era de 21,9 mp/locuitor în județul Bistrița-Năsăud, cu mult peste minimul Regiunii Nord Vest (10,23 mp/locuitor), dar sub minimul Uniunii Europene (26 mp/locuitor). Cu toate acestea, în zona urbană situația este următoarea: Bistrița 16,7 mp/CL; Sângeorz Băi 27 mp/CL; Beclean 27,4 mp/CL; Năsăud 16,47 mp/CL.

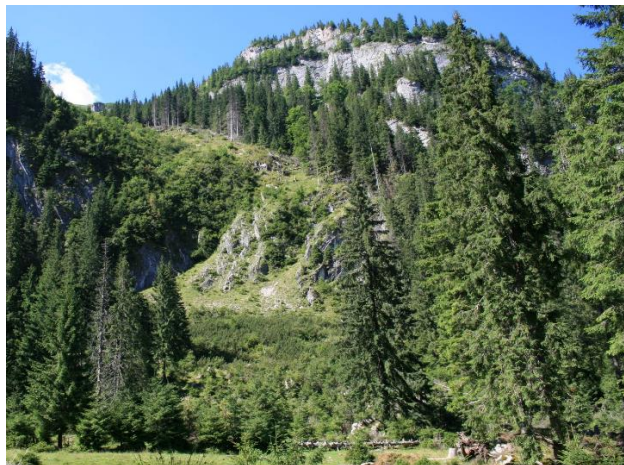
Dacă analizăm rezultatele pe *factorii de mediu*, observăm că situația este critică și necesită inovații ridicate pentru remedierea problemelor actuale. Dacă județul dorește să devină un brand în eco-agricultură și eco-turism atunci trebuie lansate de urgență proiecte prin care să se pondereze utilizarea pesticidelor în agricultură și să se asigure un control minuțios al utilizării chimicalelor în acest sector, proiecte pentru crearea de spații verzi suplimentare în orașul Bistrița, inclusiv a acoperișurilor verzi, precum și proiecte de stopare a contaminării apelor cu reziduuri industriale, agricole și orășenești.

De asemenea, trebuie aplicate proiecte pentru educarea la nivel de masă a populației din zonele rurale în direcția dezvoltării durabile a comunităților. Se pot reconverti fostele zone miniere în arii pentru turism extrem, pentru spații neconvenționale etc. Un exemplu interesant, care poate fi urmat, este fosta zonă minieră Bochum-Ruhr din Germania. De asemenea, trebuie exploatate mult mai bine apele cu efect benefic pentru sănătate, prin dezvoltarea infrastructurii de tratament. În zona rurală se poate lansa un proiect amplu de susținere a utilizării energiei solare, dar și a mini-centralelor eoliene de fermă, mai ales în zona de munte și câmpie.

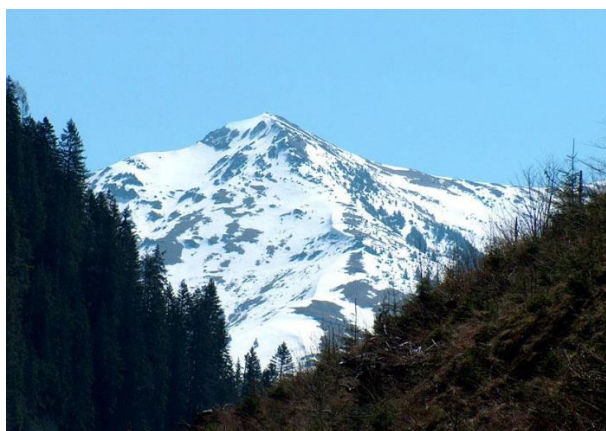
În ceea ce privește *managementul deșeurilor*, situația în județ a devenit critică și se întrevide a fi critică și pe termen mediu și lung dacă nu se intervine cu proiecte inovative de sistem, la scară largă. Prioritatea este în acest caz finalizarea sistemului de

management inteligent al deșeurilor și racordarea tuturor localităților rurale la acest sistem. În plus, toate localitățile rurale trebuie obligate să își construiască puțuri seci pentru animale moarte și grupuri sociale conform normelor europene.

Pe dimensiunea *ariilor protejate și a biodiversității*, trebuie valorificate mai bine izvoarele de apă minerală și turismul tematic în natură, pentru valorificarea cu scop educativ a faunei și florei unicat din județ. De asemenea merită accesate fonduri pentru dezvoltarea unor bănci de semințe și material seminal pentru speciile pe cale de dispariție.

Defrișările pădurilor din județ fără nici un fel de responsabilitate pentru consecințele generate asupra mediului înconjurător, a faunei și florei, trebuie reconsiderate. Pe termen mediu și lung rezultă un cost social mult-mulț mai ridicat prin menținerea stării de fapt decât prin limitarea valorificării comerciale a materialului lemnos.

Trebuie găsite soluții prin care despăduririle să fie acceptate numai pentru activități productive cu valoare adăugată ridicată derulate în județ (mobiliu simplu, mobilier complex, mobilier de lux, module semifabricate pentru construcții, tâmplărie pentru clădiri etc.). În acest sens, județul se poate declara oficial ca protector al mediului și poate stopa prin politici publice inteligente exploatarea lemnului dacă acesta urmează a fi exportat din județ numai în forma primară. În acest demers trebuie o susținere puternică din partea societății civile pentru a contrabalansa corupția și mafia din sistem. Soluțiile inteligente nu se referă la controlul efectuat de funcționari, deoarece funcționarii pot fi relativ ușor de corupt sau nu au suficiente resurse ca să lupte eficace cu structurile mafioate din industria lemnului.

În multe situații defrișarea ilegală se face cu complicitatea Inspectoratului Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare și Direcția Silvică sau chiar cu complicitatea pădurarilor, a poliției locale și a autorităților locale. O soluție posibilă este redimensionarea suprafețelor de pădure care pot fi exploatate, monitorizarea din satelit cu ajutorul unor sisteme software specializate (și inclusiv a unor senzori adecvați) a zonelor de pădure, coroborată cu amenzi foarte mari pentru încălcarea legii, măsuri drastice de concediere a angajaților din direcțiile silvice acolo unde fenomenul atinge valori ridicate etc.

Monitorizarea trebuie dată ONG-urilor „verzi” în cooperare cu Jandarmeria. De asemenea, în aceste zone trebuie încurajate alte activități economice ca alternativă pentru localnicii care trăiesc din exploatarea lemnului. Printre soluții ar putea fi și subvențiile acordate localnicilor care își conservă sau extind fondul forestier. Pentru astfel de abordări trebuie însă voință politică. Dacă analizăm valoarea *indicelui global pe mediu* la nivelul județului, acesta are valoarea $IG_{ME} = 1,00$. Rezultatul indică faptul că problemele legate de mediu au atins un nivel critic și trebuie găsite soluții inovative majore pentru a remedia situația.

Capitalul uman

În conformitate cu ultimul recensământ din România, județul Bistrița-Năsăud se află în rândul județelor din partea de jos din punctul de vedere al numărului de locuitori, cu 277.861 de locuitori. Cei mai puțini locuitori se află în județul Covasna, care are o populație de 220.962 de locuitori, urmat de județele Sălaj (238.593 de locuitori) și Tulcea (241.697 de locuitori). Pe primul loc se află județul Iași, unde locuiesc 842.601 de persoane, pe locul secund este județul Prahova, cu 802.216 de locuitori și Constanța, cu o populație de 724.506 de locuitori, după care urmează Suceava, cu 708.745 de locuitori, Bacău (708.440 de locuitori) și Cluj (693.419 de locuitori), conform informațiilor oferite de INS privind populația stabilă în România la 1 ianuarie 2013. În ceea ce privește Bucureștiul, aceasta are 1.920.610 de locuitori.

În județul Bistrița-Năsăud raportul urban – rural este într-o creștere ușoară, de la 0.581 în 2001 la 0.591 în 2009 și 0.603 în 2012. Raportul femei – bărbați, pentru mediul urban, avea valoarea 1.059 în 2012 – în creștere de la 1.044 în 2001 și 1.053 în 2009, în timp ce pentru mediul rural avea valoarea 0.989 în 2012 – în scădere de la 0.993 în 2001 și 0.991 în 2009. În ce privește *dezvoltarea capitalului uman*, indicele global este $IG_{cu} = 1,49$. Această valoare arată că problema referitoare la resursa umană în județ este foarte critică, fiind cauzată de scăderea continuă a populației județului, migrarea tinerilor din județ spre alte zone urbane cu mai multe oportunități și de numărul mare de persoane care au numai studii primare și gimnaziale. Cu prioritate trebuie acționat pentru dezvoltarea învățământului vocațional, de scurtă durată, pentru adulți, în vederea calificării în diverse meserii, dobândirii de cunoștințe practice în diverse domenii (ex. pentru populația rurală, cunoștințe în practicarea unei agriculturi performante), dar și proiecte de diseminare a „poveștilor de succes” în diverse inițiative antreprenoriale în zona rurală. Trebuie „re-inventat” învățământul profesional și de meserii sub coordonarea consorțiilor de agenți economici. Colaboarea strânsă cu universitățile de prestigiu trebuie menținută și întărită pentru a asigura un învățământ universitar de calitate în Bistrița, în vederea diminuării fenomenului de migrație al tinerilor. Schemele de ajutor social trebuie înlocuite cu alte forme de sprijin a populației sărace. Un exemplu ar fi fabricile sociale.

Competitivitatea economică

Principalele ramuri industriale în cadrul județului sunt producția de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule, fabricarea de acumulatori și baterii, trefilarea firelor la rece, fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și profilurilor din material plastic. Nici una dintre aceste ramuri industriale nu intră în categoria tehnologiilor high-tech. La nivelul județului Bistrița-Năsăud funcționează doar 140 firme în domeniul high-tech (IT, telecomunicații, cercetare-dezvoltare), dar și în acest caz cele mai multe sunt orientate pe servicii, nu pe producție. În municipiul Bistrița există 59,7% din totalul firmelor din județ, în orașul Beclean 4,4%, în Năsăud 4,6%, în Sângeorz Băi 2,9%, iar în mediul rural 28,4%.

Pentru creșterea competitivității economice a județului este necesară o specializare diversificată a acestor industrii și o sofisticare din perspectiva complexității produselor realizate. La potențialul județului se observă necesitatea industrializării sectorului agricol deoarece un număr semnificativ al populației locuiește în zona rurală, în prezent practicând o agricultură de subzistență în marea lor majoritate. Industrializarea agriculturii se poate face atât în ceea ce privește cultivarea plantelor, cât și în ceea ce privește creșterea animalelor, pomicultură și procesarea în unități de micro-producție a produselor agricole și animaliere.

Din perspectiva cifrei de afaceri realizată de agenții economici, județul Bistrița-Năsăud raportează aproximativ 1,9 miliarde €, adică aproximativ 6.838 €/locuitor. Prin comparație, Bucureștiul raportează aproximativ 42.643 €/locuitor, Clujul aproximativ 12.547 €/locuitor, Sălajul 5.868 €/locuitor, Tulcea 4965 €/locuitor.

Există un potențial ridicat de clusterizare în sectorul producției de componente și module pentru mașini și echipamente, în prelucrarea lemnului și industria construcțiilor metalice. Clusterizarea trebuie focalizată pe alianțe strategice în vederea dezvoltării de produse și componente noi, cu un grad mai ridicat de inteligență, prin cooperarea cu firme de software și electronică, dar și cu universități orientate pe inovare tehnologică.

Numărul angajaților din unitățile cu profil agricol, de industrie alimentară și silvicultură a fost de 3645 persoane ocupate în 2010 (din care 3562 salariați), respectiv de 3989 persoane ocupate în 2011 (din care 3934 salariați). Numărul redus de angajați în agricultură raportat la populația din zona rurală (197.083 locuitori: 62,4% din totalul populației județului) arată o problemă reală în ceea ce privește capacitatea actuală de industrializare a sectorului agricol, dar pune în evidență un potențial ridicat în această direcție, inclusiv în zona industriei alimentare. Întreprinderile agricole sunt în marea lor majoritate de tip micro-întreprinderi, sub 9 angajați (90 unități în 2011), iar restul sunt din categoria întreprinderilor mici, până la 49 angajați (10 în 2011). Este îngrijorător procentul mare al populației județului care lucrează în gospodării individuale, creând ceea ce se numește populația care trăiește din agricultura de subsistență. Procentul acestei populații este de aproximativ 33% în ultimii 4 ani, adică jumătate din populația totală din zona rurală a județului.

Indicele global pe *competitivitate economică* este $IG_{co} = 1,11$, lucru ce indică o situație care, în raport cu ambițiile de progres enunțate în viziune, necesită inovații multiple de grad ridicat, atât în ceea ce privește productivitatea agenților economici, cât și în ceea ce privește infrastructura suport pentru inovare, calificarea forței de muncă etc.

Pe dimensiunea *industrie și potențial tehnologic* prioritare sunt proiectele de orice natură care să ajute agenții economici în dezvoltarea de produse cu valoare adăugată mai ridicată, cu

elemente puternice de diferențiere, precum și pe reînființarea învățământului profesional și vocațional. Trebuie atrase investiții directe în orașele Beclean și Năsăud. Trebuie dezvoltate câteva clustere funcționale: 1. construcții de mașini și produse industriale, 2. turism și balneo-turism, 3. producția mobilei, 4. agricultură și industrie alimentară.

În ce privește *orientarea spre inovare și dezvoltarea de competențe specifice*, cu mici excepții, situația este deficitară la nivelul județului, raportat la ceea ce se întâmplă în alte zone din țară sau din Uniunea Europeană. Cu prioritate trebuie pregătite proiecte pentru dezvoltarea unui institut de cercetare interdisciplinară. Pe partea de resursă umană trebuie derulate proiecte pentru instruire în managementul inovării, creativitate, antreprenariat, managementul produselor noi, internaționalizarea afacerilor etc. De asemenea trebuie susținute programe masterale orientate înspre automatizarea fabricației, managementul calității, managementul producției etc. Un alt aspect critic este creșterea reală a cooperării cu universitățile din regiune pentru a integra firmele din județ în proiecte de cercetare europene. Trebuie create alianțe strategice cu centrele de cercetare din aceste universități, așa cum procedează deja firme mari precum Bosch, Electrolux, Siemens, Emerson etc. De asemenea, în județ trebuie înființat cel puțin un incubator de afaceri. Instituțiile pentru colaborare (ex. CCIA BN) ar trebui să lanseze proiecte de inovare în care să faciliteze parteneriatul strategic între firme cu competențe complementare pentru a proiecta și lansa pe piață împreună produse inovative (ex. combinație între mecanic-software-electronic). De asemenea, instituțiile pentru colaborare ar trebui să faciliteze interfața între agenții economici orientați pe inovația de produs și diverse rețele de investitori formali și informali.

Din perspectiva dezvoltării *sectorului agro-zootehnic*, prioritățile trebuie să fie pe industrializare și creșterea productivității. Ar trebui valorificat mai bine potențialul de a produce vin (ex. din categoria „premium” sau „gold”). Susținerea dezvoltării de micro-fabrici pentru produse alimentare în zona rurală și a depozitelor frigorifice pentru fructe și legume, cu subvenții de la stat este o altă prioritate. În paralel, oamenii din mediul rural ar trebui instruiți în utilizarea ultimelor tehnologii de producere a fructelor, legumelor, cerealelor și a ultimelor tehnologii în domeniul zootehnic. O șansă bună pentru județ ar fi dezvoltarea eco-

agriculturii, în condițiile în care producătorii ar fi integrați în rețele de distribuție și procesare a produselor agricole eco. Parcul de tractoare ar trebui, de asemenea, înnoit.

Turism, sport și agrement

Punctele curențe principale de atracție pentru activitatea turistică a județului sunt centrate în jurul următoarelor tipuri de turism: *montan* (Parcurile Naționale Rodnei și Călimani, Munții Bârgăului, Suhardului și Țibleșului), *balnear* (stațiunile Sângeorz-Băi și Figa), *climateric* (Colibița, Valea Vinului), *sportiv* (Piatra Fântânele, Valea Blaznei, Colibița, Valea Rebrei, Valea Bistriței), *cultural-istoric* și *religios* (există un bogat patrimoniu cultural și istoric – a se vedea secțiunea aferentă acestuia), *etno-cultural*, turism *rural*, *agroturism* și *ecoturism* (Văile Someșului Mare, Ilvei, Leșului, Cormaiei, Rebrei, Sălăuței, Idecuiului, Bârgăului, Șieului, Luțului, Ilișua). Pe teritoriul județului există două rezervații peisagistice: Cheile Bistriței Ardelene (cu Cascada Diavolului) și Stâncile Tătarului (Tătaricile - situată la ieșirea din localitatea Bistrița Bârgăului, în extremitatea nord-vestică a Călimanilor). Comparativ cu celelalte regiuni ale României, județul Bistrița-Năsăud are – prin toate aceste puncte – un *grad de atractivitate* mediu spre ridicat, în special din punct de vedere peisagistic.

Gradul de ocupare a unităților de cazare din județul Bistrița-Năsăud este mult sub media pe țară, și – mai mult – turiștii străini atrași sunt semnificativ mai puțini decât media pe țară, *deși există*

numeroase repere istorice și culturale care ar fi trebuit să influențeze acest indicator. Pe dimensiunea referitoare la turism, indicele global este $IG_{TU} = 1,30$. În ceea ce privește turismul, analiza SWOT a scos în evidență existența unui număr semnificativ de atracții turistice

(două parcuri naționale, mai multe arii protejate, tradiții locale, patrimoniu cultural și istoric deosebit de bogat), cel puțin la același nivel cu județele învecinate Maramureș și Suceava care sunt considerate destinații turistice deja consacrate. Cu toate acestea, rezultatele județului Bistrița-Năsăud la capitolul turism pot fi considerate cel mult slabe (mult sub media pe țară).

Dintre factorii cu impact negativ semnificativ asupra turismului în natură putem aminti deșeurile aruncate în ariile naturale, poluarea cursurilor de apă (în special datorită gaterelor), balastierele, microhidrocentralele (care distrug ecosistemul în special la amplasarea pe albiile superioare), oieritul, activitățile de off-road (distrugerea solului, în special în zona înaltă), braconajul și – cel mai important – defrișările.

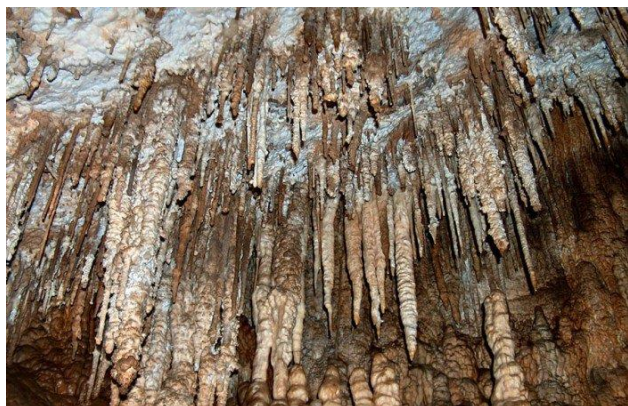
În ceea ce privește infrastructura sportivă a județului, cu toate că în ultimii ani se poate observa o îmbogățire a bazei materiale, aceasta este semnificativ mai mică decât în anul 2001. În anul 2012 erau în evidență doar 50 de terenuri de sport, în timp ce în anul 2001 erau 104 terenuri. Săliile de sport au fost 25 în anul 2012 (în creștere față de de 2009 când erau doar 17, dar în scădere față de 2001 când erau 28).

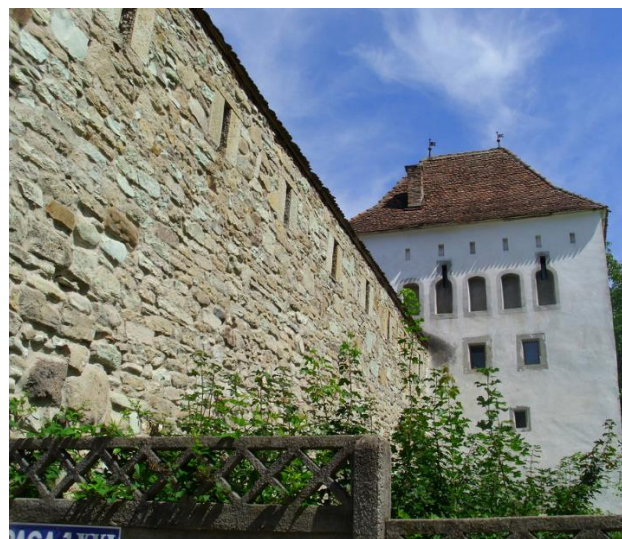
În anul 2012 în județul Bistrița-Năsăud erau 183 de cămine culturale, în creștere față de 2001 când erau doar 53 de astfel de unități. În întreg județul există un singur cinematograful, Dacia, în care însă nu s-a mai proiectat nici un film în ultimii ani. În județ nu există parcuri de distracții, grădini botanice sau zoologice.

Trebuie acționat prioritar pentru protejarea reală a tuturor elementelor cu potențial cultural și turistic și trebuie demarat un proiect eficient de promovare a acestora. Trebuie de asemenea acționat prioritar pentru dezvoltarea rețelelor turistice (de exemplu la nivel de localitate / regiune turistică) și trebuie dezvoltat turismul tematic. Toate bunele practici pe turism identificate în regiunile învecinate (de exemplu Cluj) trebuie analizate și transferate în regiune. Punctele de acces către parcurile naționale trebuie făcute accesibile. Ansamblul medieval Bistritz trebuie de asemenea pus în valoare, eventual prin extinderea spațiului pietonal și facilitarea dezvoltării infrastructurii turistice în imediata proximitate (restaurante, pensiuni).

Cultură, tradiții și patrimoniu

În județ nu există teatre tradiționale, însă se organizează o stagiune cu spectacole produse de teatre din alte localități, aproximativ de două ori pe lună la Centrul Județean pentru Cultură și două la Centrul Cultural Municipal. Nu există nici o filarmonică. Există o Orchestră de proiecte intitulată „Noua Orchestră Transilvană”, care este o selecționată a Transilvaniei, înființată în 1999 în cadrul Fundației „Societatea de concerte”. Din 1999 până în prezent susține aproximativ 10 concerte pe an.

Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud este format din 10 secții fără personalitate juridică subordonate: Muzeul Bistrița, Muzeul Grăniceresc Năsăudean, Muzeul de Artă Comparată Sângeorz-Băi, Muzeul Memorial „Liviu Rebreanu”, Muzeul Memorial „George Coșbuc”, Muzeul Memorial „Ion Pop Reteganul”, Muzeul „Casa Săsească” Livezile, Muzeul „Cuibul Visurilor” Maieru, Muzeul Etnografic și al Mineritului Rodnean, Muzeul Literar și Memorial „Teodor Tanco”. Pe lângă acestea mai există 7 puncte muzeale sătești: (1) Ciceu-Mihăiești, Primăria, (2) Feldru, Casa Ethnos, (3) Feldru, Nechiti George, (4) Monor, Primăria, (5) Miceștii de Câmpie, Casa Ethnos, (6) Poiana Ilvei, Casa morarului, (7) Ureche-Niculai Cătălina Rebrîșoara, Catarig Leon.

În județ există 160 de biblioteci ce oferă peste 1.500.000 de volume de cărți și reviste (spre comparație, în anul 2001 existau 53 de biblioteci comunale, pe lângă biblioteca județeană).

În județul Bistrița-Năsăud există numeroase statui și alte monumente cu caracter de unicat la nivel național și internațional. Dintre elementele de patrimoniu care pot fi puncte de atracție pentru activitatea turistică trebuie menționat ansamblul Chiraleș (grotă, loc de înmormantare), Festivalurile Județene de Folclor, Târgurile meșteșugărești, *Interethnic Festival* - Festival Național al Etniilor din România, Târgul Național al Olarilor, Expoziții de artă fotografică, Expozițiile de artă populară, Atelierele meșteșugărești din județ, Colecțiile etnografice județene.

Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud sunt în evidență 15 castele, din care cel puțin 8 necesită intervenții de consolidare / conservare / restaurare. Cele mai cunoscute sunt Castelul Hye (Ilisua), Castelul Teleki (Comlod) și Castelul Wesselényi (Posmuș).

Pe teritoriul județului se desfășoară o bogată suită de datini, obiceiuri, tradiții semnificative legate de activitățile economice, istorie, natura comunităților, evenimente importante pentru familii, tradiții precristine etc.: Cununa Grâului, Sărbătoarea Sânzienelor, Înstruțatul Boului, Craii de la Mocod, Sângeorzul pe Valea Bârgăului, Hâzii de la Chintelnic, Fărșangul de la Țigău, Wiesenfest la Teaca, Vergelul la Agrieș, Alaiul Nunților pe Valea Bârgăului, Sărbătoarea Tradițională a Romilor de la Lechinta, Maiatul Bistrițean în Bistrița, Împletirea Papurei la Tonciu, precum și obiceiurile de iarnă: Plugușorul, Irodul, Berea, Alduțul și gesturile de oficiere cum sunt: Calendarul de ceapă, Legatul parilor, Rezimatul lemnului, Creanga de măr, Ușile deschise și focul nestins etc.

În ceea ce privește *cultura*, indicele global IG_{CT} = 1,33 arată o valorificare inferioară a potențialului cultural bogat al județului. Cu prioritate trebuie intervenit pe restaurarea patrimoniului cultural și istoric și integrarea acestuia în circuite turistice. Trebuie valorificate tradițiile și obiceiurile locale în rețele turistice cu

caracter cultural. Apoi, trebuie găzduite festivaluri de amploare și dezvoltarea infrastructurii de organizare a acestora (de genul Electric Castle); trebuie constituită o echipă care să fie capabilă să asigure managementul a cel puțin două festivaluri semnificative pe an care să devină emblematice pentru județ și regiune.

Dezvoltare teritorială, urbană și rurală

Analiza SWOT privind dezvoltarea coezivă și sustenabilă a teritoriului județului Bistrița-Năsăud, indică un indice global $IG_{DC} = 1,03$, adică o situație care este deja critică. Pe componenta dezvoltarea și funcționarea rețelei policentrice de localități, raportul între punctele slabe și cele tari reflectă o situație care nu este încă critică și nevoia de inovații moderate. Combinația de pericole și oportunități reflectă o situație critică ce reclamă o abordare cu un grad foarte ridicat de inovare.

Accesibilitatea structurată a teritoriului și conectarea teritorială este caracterizată atât la nivelul punctelor slabe și a celor tari, cât și din perspectiva raportului între amenințări și oportunități, de situații foarte critice care necesită inovații radicale pentru a remedia problemele existente.

Privind vectorul asigurarea infrastructurilor tehnice ale teritoriului, raportul între dezavantaje și avantaje reflectă o situație critică și nevoia de soluții ce presupun un nivel ridicat de inovare, în timp ce, sub aspectul pericolelor și oportunităților, situația în domeniul analizat este în proces de a deveni critică și impune intervenții cu

un grad ridicat de inovare. Cu referire la managementul capitalului teritorial, punctele slabe și cele tari pun în evidență situații critice care reclamă intervenții cu un grad ridicat de inovare; relația între amenințări și oportunități indică situații foarte critice și nevoia de inovații radicale pentru a remedia problemele existente. Pentru re poziționarea județului Bistrița-Năsăud în cadrul Regiunii Nord-Vest - noi roluri în economia regiunii, rezultă o situație critică și nevoia de inovații foarte ridicate pentru remediarea problemelor interne. La nivelul mediului extern, analiza a detectat o situație care devine critică și reclamă inovații ridicate.

Administrație și bună guvernare

Analiza SWOT privind dezvoltarea incluzivă a comunităților de pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, conduce la un indice global $IG_{DI} = 1,01$, adică o situație care este deja critică. Aferent vectorului comunități inteligente, stabile și sustenabile, raportul între punctele slabe și cele tari reflectă o situație critică și nevoia de inovații foarte ridicate pentru a remedia problemele existente. Combinația de pericole și oportunități reflectă o situație care devine critică și nevoia de inovații ridicate.

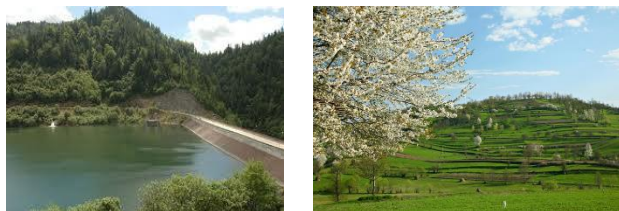
Vectorul întinerirea comunităților, este caracterizat la nivelul punctelor slabe și a celor tari de o suită de situații foarte critice și nevoia de inovații radicale pentru a remedia problemele existente, iar din perspectiva raportului între amenințări și oportunități, de o

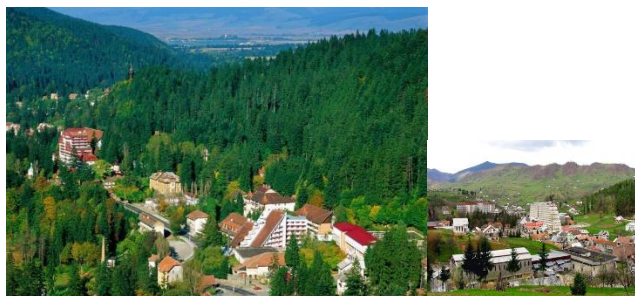
situație critică și nevoia de inovații foarte ridicate pentru a remedia problemele existente.

Privind *îmbătrânirea activă*, raportul între dezavantaje și avantaje reflectă o situație care devine critică și nevoia de inovații ridicate pentru a remedia problemele existente, în timp ce, sistemul pericolelor și oportunităților indică o situație critică și nevoia de inovații foarte ridicate.

Aferent *economiei sociale și competitivitate*, punctele slabe și cele tari pun în evidență o situație critică și nevoia de inovații foarte ridicate; relația între amenințări și oportunități indică o situație care nu este încă critică și nevoia de inovații moderate.

Interculturalitatea, interconfesionalismul, leadership-ul, pun în evidență la nivelul mediului intern, o situație care devine critică și nevoia de inovații ridicate. La nivelul mediului extern, analiza a detectat o situație care nu este încă critică și nevoia de inovații moderate.

Cooperare teritorială

Analiza SWOT privind *cooperarea teritorială, dezvoltarea teritorială inteligentă a județului Bistrița-Năsăud*, arată un indice global $IG_{CT} = 1,10$, adică o situație care este deja critică. Aferent *dezvoltării structurilor intersectoriale pentru o economie inteligentă – rețeaua de clustere, pentru un nou rol al județului în competitivitatea regională și națională*, raportul între punctele slabe și cele tari, reflectă o suită de situații foarte critice și nevoia de inovații radicale pentru a remedia problemele existente. Combinația de pericole și oportunități reflectă o situație critică ce reclamă o abordare cu un grad foarte ridicat de inovare.

În ce privește *diversificarea și diferențierea economiei locale în context județean-regional*, sistemul este caracterizat la nivelul punctelor slabe și a celor tari de o situație critică și nevoia de inovații foarte ridicate, iar din perspectiva raportului între amenințări și oportunități, de situații care devin critice și nevoia de inovații ridicate pentru a remedia problemele existente.

Privind *dezvoltarea rurală inteligentă*, raportul între dezavantaje și avantaje reflectă situații foarte critice și nevoia de inovații radicale pentru a remedia problemele existente, în timp ce, sistemul pericolelor și oportunităților indică o situație critică și nevoia de inovații foarte ridicate.

Aferent *valorificării inteligente a resurselor și patrimoniului cultural*, punctele slabe și cele tari pun în evidență o situație care nu este încă critică și nevoia de inovații moderate; relația între amenințări și oportunități indică o situație care devine critică și nevoia de inovații ridicate.

Dimensiunea legată de *valorificarea inteligentă a resurselor și patrimoniului natural* pune în evidență la nivelul mediului intern, o situație care nu este încă critică și nevoia de inovații moderate. La nivelul mediului extern, analiza a detectat o situație care devine critică și reclamă inovații ridicate.